

Dalarö förr och nu

Axel Henry Grundström

Axel Henry Grundström föddes 29/10 1835 i Stockholm. Han hade sina anor i Maltesholm, 1,8 mil söder om Kristianstad i Skåne.

Hans farfar hette Christian Grundström och var snickare på Maltesholms Slott. Han bodde i det s.k. snickarhuset vid slottet. Slottet byggdes under perioden 1635-1638. Det var även här som Axels far Peter Henrik Grundström föddes.

Som 20-åring flyttar Axel till Amerika, och blir anställd i tre år hos svensk-norska generalkonsuln i New York. Sedan flyttar han på rekommendation till svensk-norska ministern i Washington, där han jobbade som kopist och privatsekreterare.

När det Amerikanska inbördeskriget bröt ut 1861 ingick Axel som frivillig i nordstaternas armé och blev tilldelad New Yorks volunteers första regemente. Där kom han att delta i inte mindre än 11 blodiga slag, vilka somliga räckte i 3 – 4 dagar.

Han blev 1 juli 1861 utnämnd till löjtnant i Amerikanska armén, samt i september 1861 adjutant i general Kearnys stab. Efter slaget vid Chantilly tilldelades Axel den s.k. Kearny-medaljen.

Axels krigarbana ändades emellertid kort därefter när han blev tillfångatagen i fyradagarsslaget vid Chancellorsville. Mot löfte om att inte mer delta i kriget släpptes han. Ett av Axels krigsminnen blev bl.a. att han blev åsyna vittne till den för svenskar så minnesrika striden mellan John Ericssons "Monitor" och "Merrimac" vid Hampton roads.

Axel reste därefter hem till Sverige igen och bosatte sig i Sollefteå. Axel tog värvning och blev 1863 furir vid Hälsinge regemente.

Axels far Peter Henrik Grundström bygger år 1864 en villa på gården nr 48 i Dalarö. Den 18/11 1870 skriver sig P. H. Grundström på gården nr 48. (Wallinvägen 11). Troligen är det han som döper villan till Henriksberg. Peter var snickargesäll och maskinmästare vid kungliga teatern. Sonen Axel Henry kommer till Dalarö 6 dagar senare den 24/11 1870 och flyttar in på gården Henriksberg.

Axel Henry Grundström Här dekorerad med den s.k. Kearny-medaljen.

Henriksberg, senare döpt till Floryhof på Wallinvägen 11. Byggår 1864.

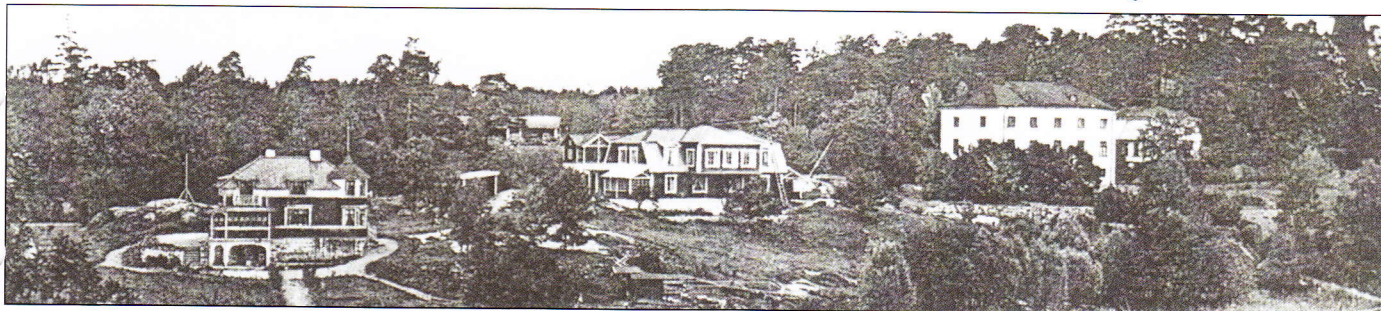

Villa Fridhem, Odinsvägen 37A. Byggår 1866. Foto från år 1886.

Det var förmodligen far och son Peter och Axel Grundström som också uppförde villa Fridhem år 1866. Axel var då 30 år och pappan var 54 år.

29 december 1874 gifter sig Axel i Dalarö kyrka med Anna Charlotta Margareta Berg, Hon var dotter till Patron Carl Gustaf Berg på Smådalarö.

Carl Gustaf Berg född 1819, död 1899 var tillsammans med sin bror Anders Petter Berg ägare till hela Dalarö, Smådalarö samt ett stort antal öar.

Axels far Peter dör 10/4 1875 på Henriksberg, Dalarö. Knappt en månad senare flyttar Axel och Lotten till Horndals Bruk i sydöstra Dalarna.

Gården 48, Henriksberg, övertas av änkan till Peter Grundström, Brita Stina som avlider 1883. Villan kommer senare att döpas om till "Floryhof".

Axel avslutade sin militära bana 1873, och ägnade sin tid åt arbetena vid statens järnvägsbyggnader, där han redan 1870 anställdes som elev. Axel jobbade i början som nivellör och blev senare avdelningsingenjör. År 1891 tilldelades Axel "K V O = Kungliga Vasaorden - Kommendör".

Under anställningstiden vid statens järnvägsbyggnader bodde Axel och "Lotten" på olika ställen i Stockholm. Axel och "Lotten" fick 2 barn. Ines Margareta Kristina född 1877 och Arne Karl Axel född 1880. Sonen flyttade till USA och avled där 1948.

Axel Henry pensionerades från sin tjänst 1907. Han fick en livstidspension om 1200 kronor/år vilket motsvarar i dag ca 70 000 kronor/år.

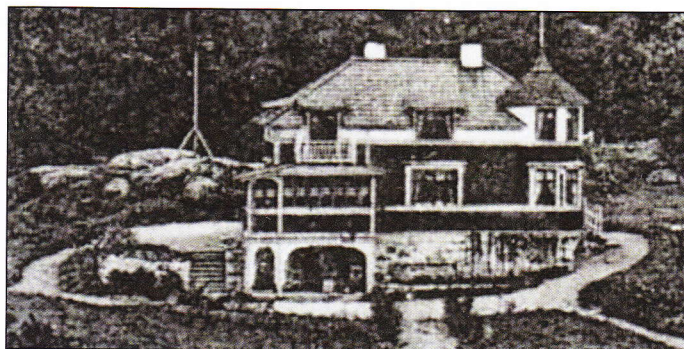
Den 21 november 1907 flyttar Axel och "Lotten" ut till Solvik på Smådalarö. "Lotten" föddes på Smådalarö 1849.

"Lotten" blev arvtagare till Smådalarö gård med ägor efter Carl Gustaf Berg tillsammans med Maria Littorin, Selma Berg och Gustaf Berg. Alla var barn till Carl Gustaf Berg.

Axel avlider på Smådalarö den 16 oktober 1909 vid 73 års ålder. Jordfästningen blir högtidlig och äger rum vid stora gravkoret på Norra begravningsplatsen då stoftet av f.d. löjtnanten och avdelningsingenjören vigdes till gravens vila. I kapellet hade en stor skara anhöriga och vänner vid Statens Järnvägar infunnit sig.

Den 1 november 1909 lämnar hustrun "Lotten" Smådalarö och flyttar till Stockholm och avlider den 23 december 1937. Boende då på Brahegatan 47, Stockholm. "Lotten" blev 88 år gammal.

*Här syns Solvik till vänster och Carl Peter Bloms hus till höger som idag utgör en del av Smådalarö Gårds Hotell & Spa. Bakom Bloms hus skymtar Carl Christian Gyldenens charactersbyggnad.
Foto från ca. 1910.*

Övre bilden: Solvik från år ca. 1910.

Nedre bilden: Grundmuren på Solvik som finns kvar än idag och utgör en del av spa-anläggningen.

Text:

Anders Bengtsson

Bilder:

Armémuseum samt Dalarö Hembygdsförening